

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

KOMPLEX KISTÉRSÉGI GYEREKSZEGÉNYSÉG ELLENI PROGRAMOK

A TÉNYEK

A gyerekek, pontosabban a gyerekes háztartások körében a szegénységi ráták évek óta meghaladják az ország népességére jellemző átlagos szintet. A legutolsó statisztikai adatok alapján a teljes népesség 12-13, a gyerekek 19-20%-a él a medián jövedelem 60%-a alatti szinten.

A gyerekek, a gyerekes családok egyes csoportjainak szegénységi kockázata évek óta jelentősen meghaladja az átlagos szintet. A három és többgyerekes, valamint az egyszülős családok között a szegénységben élők aránya megközelítőleg háromszorosa a teljes népességre jellemző szintnek.

A szegénységhez vezető főbb társadalmi tényezők az alacsony aktivitási arány és iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya; a „rossz” lakóhely, depressziós térség; rossz egészségi állapot, a roma népességhez tartozás. A szegénységben való felnevelkedés különösen veszélyezteti azokat a gyerekeket, akiknek szülei alacsony iskolázottságúak, a munkaerőpiacról tartósan kiszorultak, sokadmagukkal nevelkednek egy családban, kis falvakban élnek, romák.

A szegénység újratermelődésének két legmeghatározóbb intézménye és színtere a család és az iskola. A szülői erőforrások hiánya szűkíti a gyermekek esélyeit arra, hogy képességeiket időben, sokféle irányba fejlesszék. A létbizonytalanság és a szűkösség, a megfelelő családi minták hiánya és a gyermekekkel foglalkozó intézmények szakmai tevékenységének hiányosságai jelentősen korlátozzák a sikeres társadalmi beilleszkedés esélyeit. Az iskolai végzettség a szocializációs folyamat egyik legnagyobb súlyú kimenete, és egyben a felnőttkori társadalmi helyzet egyik legfontosabb meghatározója.

2007 volt a „Legyen jobb a gyermekeknek!” 2007-2032, az Országgyűlés által szinte egyhangúlag elfogadott Nemzeti Stratégia induló éve. Ebben az évben a gyerekes családok helyzete romlott. A romlás oka az előre is látható rossz gazdasági helyzet és forráshiány, amely nem párosult a sebezhető csoportok – így a gyermekek – különös, illetve elégséges védelmével. A nemrégiben bekövetkezett gazdasági válság – féltő, hogy — éppen a legsérülékenyebb társadalmi csoportokat sodorja a jelenleginél is rosszabb helyzetbe.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv szinte minden operatív programja tartalmaz olyan elemeket, amelyek hatással vannak a gyermekes családok, a gyermekek helyzetére. Alapvető probléma azonban, hogy a társadalmi problémák komplex közelítését célzó intézkedések csak részben jelentenek összehangolt, komplex fejlesztéseket. A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében jelenleg egy olyan konstrukció megvalósítása van folyamatban, amely egyértelműen a Gyerekszegénység Elleni Nemzeti Stratégiához kapcsolódik. A

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

TÁMOP 5.2.1-es kiemelt program a Stratégia két elemének — korai fejlesztés és képességgondozás, valamint kistérségi komplex gyerekszegénység programok – országos kiterjesztését készíti elő.

A gyerekszegénység elleni programok „története”

MTA Gyerekszegénység kutatás

Gyerekszegénység elleni stratégia kidolgozása

47/2007. Országgyűlési határozat

A szécsényi alkalmazási kísérlet elindulása

1092/2007. (XI. 29.) Korm. határozat

TÁMOP Akcióterv 5.2.1, 5.2.3. intézkedés

LHH – MTA együttműködés: 11 kistérség kiválasztása

5 kistérségi program előkészítése 2008-2009. Programkezdés 2009. 4. negyedév

6 kistérségi program előkészítése 2009-2010. Programkezdés 2010. 4. negyedév

TÁMOP 5.2.1: „Gyerekesély program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása és a program kísérése”

A **Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet** és a vele konzorciumban együttműködő **MTA Gyerekszegénység Elleni Programiroda** valósítja meg a jelenlegi programozási időszakban, 2008 és 2010 között (és várhatóan ezt követően is) a „Gyerekesély program országos kiterjesztésének szakmai-módszertani megalapozása és a program kísérése” című kiemelt projektet.

A program összefoglaló céljai:

- a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben a gyerekek és családjaik helyzetét javító komplex helyi programok kidolgozásának és megvalósításának elősegítése,
- a Biztos kezdet programok szakmai-módszertani megalapozása és országos elterjesztése.

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

A projekt céljai szorosan kapcsolódnak az országgyűlési határozatban elfogadott „Legyen Jobb a Gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia kiemelt fejlesztési irányaihoz, melyek indokoltságát a gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentése, a szegénységi ciklus megszakítása és a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek megteremtése jelentik.

Komplex kistérségi programok:

Az MTA Gyerekszegénység Elleni Programiroda által 2006-óta működtetett szécsényi alkalmazási kísérlet számos, más kistérségi programokban is hasznosítható tapasztalatot hozott. Ezen tapasztalatok, tanulságok tágabb érvényesítésére ad lehetőséget a TÁMOP 5.2.1-es kiemelt program.

A kistérségi programok megalapozásával a projekt célja a szolgáltatások működésének gyerek- és családbarátabbá alakítása, a kulcsfontosságú szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a szegregáció enyhítése.

2010-ben A Gyerekszegénység Elleni Nemzeti Program kézzel fogható formát ölt. Öt kistérség, a 33 leghátrányosabb helyzetűek közül, még az idén elindíthatja programját, hat kistérség pedig megkezdi a felkészülést a pályázati program elkészítésére. Egy-egy kistérség 3 év alatt 4-600 millió Ft-ot használhat fel annak érdekében, hogy a gyermekek és gyermekes családok szegénysége csökkenjen, s a kistérségek, települések a gyerekek fejlődését, a hátrányos helyzetű családban élők felzárkózását segítő környezetet biztosíthassanak az ott élők számára.

Ennek a 36 hónapra szóló támogatásnak továbbá az a célja, hogy a kistérségek elkészítsék saját gyermekszegénység elleni stratégiájukat, elkezdjék, megalapozzák azokat a beavatkozásokat, amelyek segítségével hogy az ott élő családok, azonos eséllyel részesülhetnek az intézményi szolgáltatásokból, hiszen csak így akadályozható meg a leszakadás, a szegénység újratermelődése.

A programban részt vevő kistérségek:

Kezdés éve	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Dél-Dunántúl
2009.	Bátonyterenyei	Baktalórántházai	Kisteleki	Sásdi
	Hevesi			

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

2010.	Ózdi	Csengeri	Jánoshalmi	Szigetvári
	Mezőcsáti		Sarkadi	

A kiválasztott kistérségek felkészülését regionális koordinátorok és szakértők segítik már a pályázat beadását megelőző időszakban is. A segítségnyújtás kiterjed a legfontosabb, a gyermekek helyzetét érintő problémák, szükségletek azonosítására, az érintett célcsoportok, szakemberek, intézmények és szervezetek felkészülésének támogatására, a helyi közösség tervezési folyamatban való részvételének elősegítésére.

A pályázati programok megvalósítását az MTA Gyerekszegénység Elleni Programiroda munkatársai végigkísérik, képzésekkel, tanácsadással módszertani segítségnyújtással segítik a programok sikerét. A segítségnyújtás az alábbi területekre terjed ki:

- a *szécsényi alkalmazási kísérlet tapasztalatainak átadása*;
- a program *megismertetése*, a helyi *érdeklődés felkeltése*, az érintett és érdekelt felek *felkutatása*;
- *együttműködések kialakítása*, különösen a helyi fejlesztésben érdekelt szervezetek, hálózatok képviselőivel;
- *helyi szakértők programba vonása és felkészítése* (képzés);
- *kistérségi helyzetkép* elkészítése;
- *kistérségi jövőkép* elkészítése;
- *tanácsadás*, a kapcsolódó *pályázatok megismertetése, elkészítése*.

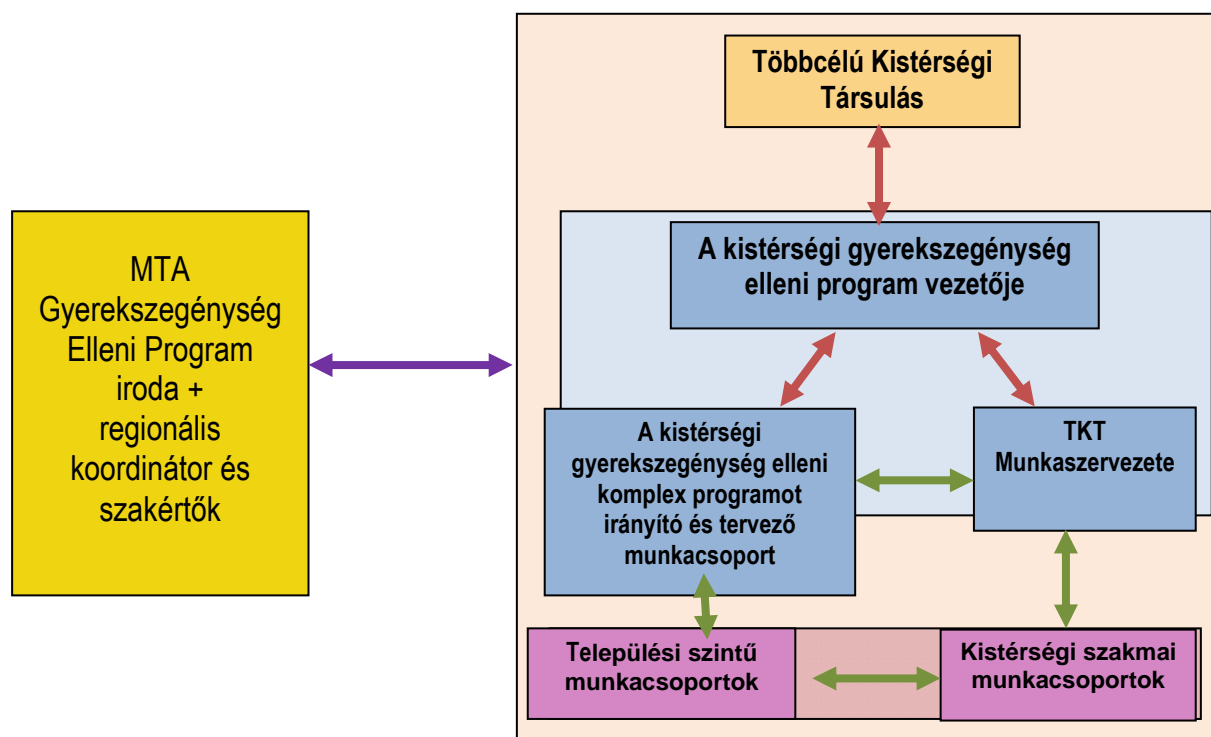
A kistérségek és az MTA Gyermekszegénység Elleni Program Iroda projekt-előkészítési együttműködését mutatja be az alábbi ábra.

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

Január 14-én első alkalommal kerül sor a gyermekszegénység elleni programot megvalósító kistérségek találkozására.

A találkozó lehetőséget nyújt arra, hogy a kistérségek képviselői megismerkedjenek a gyermekszegénység elleni program tudományos háttérével, a kormányzati programokhoz való kapcsolódásaival, valamint bemutassák egymásnak helyzetüket, eddigi törekvéseiket, eredményeiket.

További információk: www.gyerekesely.hu

